

Definitieve versie gezamenlijk ondertekend door EFBWW en EPF op 29 november 2018 in Lissabon, Portugal

Vooruitzichten en uitdagingen in de Europese houtbewerkingsector

Gezamenlijk project van CEI-Bois / EFBWW / EPF

**Autonom akkoord over een Europese leidraad voor actie
ter voorkoming van de blootstelling aan formaldehyde in
de Europese plaatmaterialensector en ter naleving van de
grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling**

DEFINITIEF ontwerp van een Europese
leidraad voor actie ter naleving van de
grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling
aan formaldehyde in de sector van
plaatmaterialen op houtbasis

Inhoud

0. Voorwoord	
1. Inleiding.....	4
2. Toepassingsgebied.....	4
3. Werknemersparticipatie	4
4. Actieplan	
4.1 Risicobeoordelingsproces	5
4.2 Verwijzing naar de door het SCOEL vastgelegde GBB's die het gevaar van formaldehyde voorstellen.....	6
4.3 Bepalen welke werkzaamheden en zones aan een beoordeling onderworpen moeten worden	6
4.4 Preventiemaatregelen.....	7
4.5 Definiëren en uitvoeren van meetcampagnes op de werkplek	8
4.6 Toepassen van maatregelen voor risicobeperking en -preventie	9
4.7 Actualiseren van de risicobeoordeling	9
4.8 Documentatie	10
4.9 9 Medische controle	10
5. Regels inzake geschillenbeslechting.....	11
6. Tijdschema en rapportage.....	.
6.1 Algemeen	11
6.2 EPF -leden die onderworpen zijn aan het vrijwillig akkoord.....	11
7. Tenuitvoerlegging	12
Bijlage – Vrijwillige verbintenis EPF	13

0. Voorwoord

De sociale partners in de Europese houtbewerkingsector besteden van oudsher veel aandacht aan veiligheid en gezondheid op het werk.

Het is van essentieel belang de EU-wetgeving na te leven om de veiligheid in de sector van plaatmaterialenproductie te verhogen. Wij zijn ons ervan bewust dat investeringen in veiligheid en gezondheid op het werk niet alleen bevorderlijk zijn voor de productiviteit en prestaties, maar ook bijdragen aan een betere gezondheidsbescherming van werknemers.

Dit akkoord over formaldehyde bouwt voort op de Europese kaderrichtlijn betreffende de bescherming van werknemers op het werk alsook op de Europese richtlijn betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk.

Dit akkoord strekt tot proactieve toepassing van de grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling, zoals aanbevolen door het Europese Wetenschappelijk Comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan chemische agentia (SCOEL) en voorgesteld door de Europese Commissie. Het doel is derhalve werknemersbescherming op Europese schaal sneller ingang te doen vinden zonder zich te bemoeien met het Europese wetgevingsproces.

Formaldehyde is opgenomen in het voorstel van de Europese Commissie (derde reeks) tot herziening van de Europese richtlijn betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk. Bijgevolg zijn de ondertekenaars niet langer voornemens de Europese Commissie te verzoeken dit akkoord om te zetten in een Europese richtlijn of in een bijlage bij een Europese richtlijn betreffende de bescherming van werknemers tegen beroepsrisico's.

Dit akkoord voorziet in de minimumeisen die van toepassing zijn zonder afbreuk te doen aan de Europese, nationale of sectorale regelgeving of andere wettelijke bepalingen. Bij de uitwerking van dit akkoord werd het non-regressiebeginsel nagestreefd.

Dit akkoord beoogt in de geest van de Europese sociale dialoog de samenwerking tussen de sociale partners op elk niveau te bevorderen en tegelijk de verscheidenheid aan culturen van industriële actoren op lokaal niveau te eerbiedigen. Er is naar gestreefd deze leidraad voor actie direct toepasbaar te maken in productievevestigingen.

De ondertekenaars zijn het erover eens dat bij de inwerkingtreding van dit akkoord rekening moet worden gehouden met de technische vooruitgang, meer in het bijzonder op het gebied van (hout)bewerkingsmachines, (afzuig)ventilatiesystemen of andere technische apparatuur die wordt gebruikt om blootstelling te voorkomen.

1. Inleiding tot de leidraad voor actie

Sinds 1 januari 2016 is formaldehyde ingedeeld als een carcinogeen van categorie 1B volgens de CLP-criteria in Verordening (EG) Nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, en opgenomen in bijlage VI. Bijgevolg is formaldehyde op EU-niveau ook onderworpen aan Richtlijn 2004/37/EG van 29 april 2004 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (CMD).

Sinds de indeling als carcinogeen van categorie 1B valt formaldehyde onder de toepassing van de CMD (richtlijn betreffende carcinogene en mutagene agentia) en moet deze stof prioriteit krijgen bij de toepassing van de bindende grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling (GBB's) zodra die in bijlage III bij de CMD werden opgenomen. De voorstellen van het SCOEL (8 uur tijdgewogen gemiddelde:

0,3 ppm en grenswaarde voor kortstondige blootstelling: 0.6 ppm) werden formeel goedgekeurd door het Raadgevend Comité voor veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats (ACSH), dat pleit voor een onmiddellijke vaststelling van de bindende GBB's.

Om de inwerkingtreding van de afgesproken bindende GBB's te bespoedigen, hebben de ondertekenaars beslist proactief werk te maken van een autonoom akkoord om de vastgestelde waarden van het SCOEL toe te passen in alle lidstaten waar de leden daarvan gevestigd zijn. Dit akkoord zal vertraging voorkomen en tegelijk ervoor zorgen dat snel geharmoniseerde, gelijke voorwaarden tot stand worden gebracht op het gebied van werknemersbescherming en preventie van blootstelling aan formaldehyde.

Deze leidraad voor actie beoogt alle fabrikanten die actief zijn in de sector van plaatmaterialen op houtbasis de nodige hulpmiddelen aan te reiken om te voldoen aan de nieuwe vereisten inzake GBB's. Deze leidraad voor actie biedt houvast om de gezondheidsbescherming in de praktijk te verbeteren en aan te tonen dat de vrijwillige verbintenis van de EPF (zie bijlage) wordt nageleefd.

De in deze leidraad beschreven procedure is gebaseerd op de Europese referentienorm EN 689 en stelt de fabrikanten in staat een transparant systeem op te zetten, niet alleen ten behoeve van alle productiewerknemers, maar ook zo nodig ook voor onderaannemers en bezoekers. Op die manier is iedereen voortdurend op de hoogte van de stand van zaken op het gebied van formaldehyde en kunnen alle betrokkenen op eigen verantwoordelijkheid handelen. Deze leidraad voor actie creëert vertrouwen en zekerheid door veilige praktijken te bevorderen en een efficiënt programma in te voeren om de blootstelling aan formaldehyde tegen te gaan. Een en ander moet worden toegepast door in samenspraak met de werknemers een sociale dialoog op de werkplek te voeren.

Door deze leidraad toe te passen en voor elke productievestiging gegevens te verzamelen, wordt het mogelijk beste praktijken uit te werken voor elk deelterrein van de EU-brede sector van plaatmaterialen op houtbasis.

2. Toepassingsgebied

Dit akkoord is van toepassing op de sector van plaatmaterialen op houtbasis in de EU.

Vanuit organisatorisch oogpunt omvat het toepassingsgebied alle bedrijfsonderdelen waar sprake is of kan zijn van blootstelling aan formaldehyde (zie ook punt 4.3).

Het individuele toepassingsgebied bestrijkt alle werknemers die actief zijn op terreinen die binnen de werkingssfeer van dit akkoord vallen.

3. Werknemersparticipatie

1. De werknemers, hun vertegenwoordigers en het comité voor veiligheid, hygiëne en gezondheidsbescherming op het werk op de hoogte brengen van dit akkoord en alle daarmee samenhangende activiteiten.
2. De betrokken werknemers en hun vertegenwoordigers inspraak geven in alle fasen van het risicobeoordelingsproces, bij het uitwerken van een actieplan alsook bij het invoeren van de nodige preventiemaatregelen en het evalueren van de gevolgen daarvan.
3. In overeenstemming met de toepasselijke wetgeving en gangbare praktijken moeten collectieve resultaten kenbaar worden gemaakt aan de werknemers en hun vertegenwoordigers alsook aan het comité voor veiligheid en gezondheid van de productievestiging.
4. Individuele en nominatieve resultaten mogen niet collectief aan de werknemers worden bekendgemaakt. Nominatieve resultaten moeten individueel aan de werknemers worden meegedeeld door de bedrijfsleiding of door bedrijfsartsen met inachtneming van de nationale voorschriften.
5. Werknemers en hun vertegenwoordigers moeten voldoende worden geïnformeerd en opgeleid, met name door ze voor te lichten en instructies te geven met betrekking tot:
  - Mogelijke gevaren voor de gezondheid
  - Voorzorgsmaatregelen om blootstelling te voorkomen
  - Hygiënevoorschriften en het gebruik van beschermende uitrusting en kleding

Deze opleiding moet worden herhaald indien de productieomstandigheden veranderen en in voorkomend geval op periodieke basis.

4. Actieplan

Het actieplan voorziet in een risicobeoordelingsproces, preventiemaatregelen, procedures om als minimumeis de GBB's na te leven en voor de nodige rapportage te zorgen. Op basis van de risicobeoordeling worden de vereiste preventiemaatregelen toegepast.

1. De door het SCOEL vastgestelde GBB's afzetten tegen die welke door de Europese Commissie werden voorgesteld
2. Bepalen welke werkzaamheden en zones aan een beoordeling onderworpen moeten worden
3. Definiëren en uitvoeren van meetcampagnes op de werkplek
4. Implementeren van een actieplan
5. Actualiseren van de risicobeoordeling
6. Bekendmaking van resultaten

Deze leidraad voor actie berust op de nationale bepalingen aangezien diverse lidstaten al GBB's hebben vastgesteld – die minstens gelijkwaardig zijn aan de door het SCOEL aanbevolen en door de Europese Commissie voorgestelde grenswaarden – en/of meetstrategieën hebben uitgewerkt. Nochtans hebben niet alle nationale GBB's een bindend karakter. Voor landen waar een dergelijke aanpak nog niet wordt toegepast, wordt aanbevolen gebruik te maken van de Europese norm EN 689 "Werkplaatsatmosferen- Leidraad voor het evalueren van de blootstelling bij inademing aan chemische stoffen voor vergelijking met grenswaarden en meetstrategie" (laatste editie prEN 689 van juni 2016). In deze norm wordt een uitvoerige beschrijving gegeven van de diverse meetstrategieën in uiteenlopende blootstellingsscenario's. Zowel stationaire als persoonlijke

metingen worden toegepast.

4.1 Risicobeoordelingsproces

De risicobeoordeling voldoet aan de omzetting in nationaal recht van de eisen in artikel 3 van de richtlijn betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (CMD).

Voor alle werkzaamheden waarbij zich het risico van blootstelling aan carcinogene of mutagene stoffen kan voordoen, moeten de aard, de mate en de duur van de blootstelling van de werknemers worden bepaald teneinde alle risico's voor de veiligheid of de gezondheid van de werknemers te kunnen beoordelen en te kunnen vaststellen welke maatregelen moeten worden genomen. Deze beoordeling moet op gezette tijden worden herhaald en in ieder geval telkens wanneer er een wijziging plaatsvindt van de omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de blootstelling van werknemers aan carcinogene of mutagene agentia. De werkgever dient de verantwoordelijke instanties op hun verzoek mede te delen welke elementen bij deze beoordeling hebben meegespeeld.

Bij de beoordeling van het risico besteedt de werkgever bijzondere aandacht aan de eventuele gevolgen voor de veiligheid of de gezondheid van bijzonder kwetsbare risicogroepen en houdt hij onder andere rekening met de wenselijkheid de betrokken werknemers niet te werk te stellen op plaatsen waar zij in contact kunnen komen met carcinogene of mutagene agentia.

Overeenkomstig artikel 5, onder j), van de CMD moet de werkgever in alle gevallen waarin een carcinogeen of mutageen agens wordt gebruikt zorgen voor de afbakening van gevarenczones en het gebruik van adequate waarschuwings- en veiligheidssignalen, met inbegrip van rookverboden, in zones waar de werknemers aan carcinogene of mutagene agentia zijn of kunnen worden blootgesteld.

Deze leidraad voor actie wil integraal voldoen aan de belangrijkste eisen waarin de CMD voorziet.

4.2 Verwijzing naar de door het SCOEL vastgelegde GBB's die het gevaar van formaldehyde voorstellen

Voor de toepassing van het onderhavige akkoord worden de volgende grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling (GBB's) nageleefd, zoals die worden aanbevolen door het Wetenschappelijk Comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan chemische agentia (SCOEL) van de EU en aanvaard door het Raadgevend Comité voor veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats (ACSH):

- 8 uur tijdsgewogen gemiddelde: 0,3 ppm (0,369 mg/m₃)
- Grenswaarde voor kortstondige blootstelling: 0,6 ppm (0,738 mg/m₃)

4.3 Bepalen welke werkzaamheden en zones aan een beoordeling onderworpen moeten worden

Wanneer er bij de vervaardiging van plaatmaterialen op houtbasis geen specifieke preventiemaatregelen worden toegepast, kunnen er potentieel hoge concentraties van formaldehyde in de lucht ontstaan, waarvan sommige de grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling (GBB) overschrijden (onderzoek 2010 REF Wood)

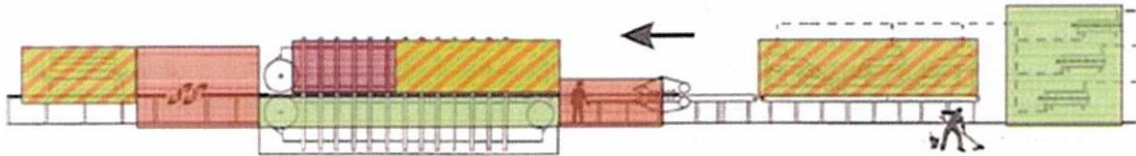
Bij de vervaardiging van plaatmaterialen op houtbasis is dit met name het geval in de zones waar de volgende houthandelingen worden uitgevoerd: matvorming, voorpersen, plaatvervoer, lamineren/samenpersen, zagen en koelen, schuren en op maat snijden. Voor de werkzaamheden in deze zones moeten specifieke preventiemaatregelen worden genomen om

te waarborgen dat de GBB's worden nageleefd.

In andere zones, waar het hout wordt voorbehandeld en opgeslagen of in de controlekamer van het houtpers, is dit van minder kritiek belang. Niettemin moet dit per geval worden gecontroleerd door metingen uit te voeren.

Om de zones in kwestie af te bakenen (bv. met een bepaalde kleurcodering, zoals groen, groen/rood en rood – zie figuur), is het raadzaam de productiezone in afzonderlijke ruimten te verdelen rekening houdend met de potentiële emissie van en blootstelling aan formaldehyde, bv. een afzonderlijke ruimte waar de plaatmaterialen worden verlijmd en verpakt. In deze zones moeten de concentraties van formaldehyde worden gemeten. Op basis daarvan moet men de vereiste beschermingsmaatregelen (van technische, organisatorische of personele aard) nemen. Bij het bepalen van deze zones kan niet alleen een tweedimensionale, maar ook een driedimensionale ruimte-indeling noodzakelijk zijn, bv. om rekening te houden met opstijgende hete rookgassen.

Volgens de bevindingen van het in 2010 uitgevoerde onderzoek REF Wood moet deze indeling gebaseerd zijn op de gemiddelde concentraties van formaldehyde die stationair werden gemeten in de betrokken zones of die werden geëxtrapoleerd van persoonlijke controlemetingen.

Figuur: voorbeeld van indeling van werkruimten in een vormingsinstallatie op basis van een zonemodel met blootstellingsgebieden [bedrijfseigen illustratie]

Op die manier kan men in kaart brengen in welke zones van een productievestiging hoge concentraties kunnen voorkomen en de grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling (GBB's) kunnen worden overschreden. Dit maakt het mogelijk die zones duidelijk te identificeren en te onderscheiden van zones waar dit niet het geval is. Door deze procedure toe te passen kan men het blootstellingsniveau van individuele werknemers tot een minimum beperken en hoe dan ook beneden de GBB houden per ploegendienst in de diverse zones van de productievestiging. De ernst van het gevaar kan worden afgeleid van het bestaande risiconiveau. Een hoog risiconiveau wil zeggen dat er gevaar bestaat, maar een laag risiconiveau garandeert niet automatisch 100% veiligheid.

Voor deze ruimte-indeling kan het volgende zonemodel van pas komen:

Zone	Groen	Green/Red	Red
Fo concentratie X [ppm]	X < 0,3	0.3 < X 0.6 Max 15 minutes 4x per shift	X > 0.6
	VEILI	Appropriate PPE to be made available	Appropriate PPE required

4.4 Preventiemaatregelen

Om de blootstelling aan formaldehyde in de sector van plaatmaterialen op houtbasis te verlagen, moet men altijd rekening houden met de volgende algemene

veiligheidsrichtsnoeren:

- gevaren voorkomen;
- gevaren beheersen;
- algemene afzuigsystemen;
- gedeeltelijk inkapselen van machines (indien mogelijk).

Om de afzuigsystemen efficiënter te maken, is het zinvol het maximale afzuigvermogen te handhaven, machines indien mogelijk gedeeltelijk in te kapselen en zones te markeren waar formaldehyde in grote hoeveelheden vrijkomt, bv.:

- Ventilatie, inclusief lokale luchtverversing
- Puntafzuiging via straalpijpen
- Zones met hoge concentraties zoveel mogelijk afzonderen en tot een minimum beperken
- Zones met hoge concentraties van formaldehyde markeren (rode zone)

Het is niet toegestaan langer dan 15 minuten in de **groene/rode zone** te verblijven (zie tabel hierboven) tenzij men geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) draagt. Zo niet, kan de grenswaarde voor kortstondige blootstelling worden overschreden. Tussen twee opeenvolgende werkperiodes van 15 minuten in deze zone moet men minstens 1 uur wachten. Per ploegendienst zijn in totaal vier periodes van kortstondige blootstelling toegestaan. Halverwege de ploegendienst moet de GBB altijd in acht worden genomen.

Op decentrale locaties in de productieverstiging kan men eenvoudig nagaan of de concentraties van formaldehyde ver beneden 0,3 ppm blijven. Deze zones kunnen bijgevolg in het groen worden gemarkeerd en zijn toegankelijk zonder gevaar van blootstelling aan formaldehyde.

De afbakening van de zone wordt opgeheven tijdens een productiestilstand, wanneer lijmostoffen zonder formaldehyde worden gebruikt of wanneer de concentratie van formaldehyde beneden 0,3 ppm ligt. In dit geval zijn de zones opnieuw toegankelijk zonder gevaar van blootstelling aan formaldehyde. De wachttijd tussen het ogenblik waarop de productie wordt stilgelegd en het moment waarom de zone opnieuw toegankelijk is zonder PBM's wordt ter plaatse vastgelegd op basis van metingen.

Elke zone wordt bepaald door drie of meer stationaire metingen uit te voeren onder standaardproductieomstandigheden. De bedoeling is in elke zone een representatief overzicht te krijgen van de emissieniveaus van formaldehyde en de meetwaarden van elke productiezone schriftelijk vast te leggen in de tabel in punt 2.4. De zones kunnen ook worden bepaald op basis van persoonlijke controlemetingen.

4.5 Definiëren en uitvoeren van meetcampagnes op de werkplek

Alle leden van de EPF voeren kwalitatieve metingen op de werkplek uit om het emissie- en blootstellingsniveau te bepalen en uit te maken of preventiemaatregelen noodzakelijk zijn en zo de GBB's in acht te nemen.

Afhankelijk van de wijze waarop het werk wordt georganiseerd en rekening houdend met bestaande praktijken worden overeenkomstig EN 689 twee verschillende methoden van aanpak voorgesteld.

- 1) Beoordeling op basis van stationaire metingen en bepaling van het lokale blootstellingsniveau
- 2) Beoordeling op basis van persoonlijke controles en groepen met gelijksoortige blootstellingsrisico's ("risicogroepen"), voor zover technisch uitvoerbaar

Met het oog hierop voert men persoonlijke metingen uit of berekent men stationaire meetwaarden in zones op basis van een model. Daartoe moet men voor de te beoordelen werkplek, bv. de inspectieruimte van de houtpers, een tijdprofiel vaststellen om te bepalen hoeveel tijd in elke zone wordt doorgebracht. Deze tijdsduur moet worden vastgelegd op basis van standaardwerkdagen. Door vervolgens het emissieniveau af te zetten tegen de gemiddelde

blootstellingsduur, kan men nagaan of de grenswaarde wordt nageleefd. Rode zones, die alleen toegankelijk zijn voor personen die geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) dragen, worden overeenkomstig EN 689 berekend met een emissie gelijk aan nul:

Voorbeeld:

Zone	Meet-waarde	Kleu rco de	Gemiddelde werktijd per ploegendienst (in uur):	Berekening
Lijmcoating	0,15		0,5	0,01
Verspreiding	0,30		2 x	0,02
Voorpersing	0,70		0,5	0,00
Verlijming	0,20		2	0,05
Diagonaal zagen	1,00		0,25	0,00
Draaikoeler	0,40		0,25	0,01
Controlekamer	< 0,1		4	0,00
Gemiddelde per ploeg:			8	0,0

Deze berekening moet worden uitgevoerd voor elke werkplek waar er zich tijdens een volledige ploegendienst meerdere scenario's van blootstelling aan formaldehyde kunnen voordoen. Om de naleving van het gemiddelde per ploegendienst schriftelijk vast te leggen, moet men een dergelijke waarde berekenen op basis van de bestaande metingen.

De blootstelling bij inademing moet worden gecontroleerd aan de hand van documentatie over bestaande beschermingsmaatregelen alsook door te bepalen welke andere maatregelen men moet nemen en een effectiviteitscontrole uit te voeren. Men moet regelmatig of telkens wanneer dit nodig blijkt controles uitvoeren om te waarborgen dat daarmee samenhangende bevindingen ongewijzigd van toepassing zijn (effectiviteitscontrole). Het tijdsinterval tussen twee controles hangt af van de bedrijfsomstandigheden die men bij de beoordeling moet vastleggen. Aangeraden wordt de controles op jaarbasis uit te voeren. Indien mogelijk moet men ook rekening houden met seizoensgebonden factoren die de mate van blootstelling beïnvloeden. Zo kan men bijvoorbeeld onder meer in de volgende gevallen een controle uitvoeren:

1. wanneer de relevante parameters veranderen,
2. wanneer de toepasselijke status van het identificatieproces verandert (meetmethode, rekenmodel enz.),
3. bij een verandering van beoordelingsnormen, grenswaarden of
4. andere factoren die van belang zijn voor de betrouwbaarheid van het resultaat.

Als deze veranderingen significante gevolgen hebben voor de blootstelling bij inademing, moet men de bevindingen actualiseren.

4.6 Toepassen van maatregelen voor risicobeperking en -preventie

De leidraad voor actie met het oog op risicobeperking en -preventie moet voldoen aan het hiërarchiebeginsel:

Substitutie, gevolgd door Technische, Organisatorische en Persoonlijke beschermingsmaatregelen (STOP-hiërarchie van maatregelen). Dit behelst onder meer het volgende:

- Risicobeoordeling
- Preventiemaatregelen
- Documentatie
- Evaluatie van de meetresultaten

Deze leidraad voorziet onder meer in de volgende verbetermaatregelen:

- Mate van inkapseling van gebouwen en/of uitrusting
- Opvang van gekanaliseerde emissies
- Toezicht op diffuse emissies
- Algemene ventilatievoorzieningen
- Rendement van lokale afzuigventilatie
- Arbeidsorganisatie om de blootstellingsduur te verminderen
- Opleiding en voorlichting van werknemers en hun vertegenwoordigers
- Selectie, opslag en onderhoud van PBM's en opleiding van werknemers

4.7 Actualiseren van de risicobeoordeling

De periodieke herbeoordeling wordt bepaald op basis van artikel 3, punt 2.4, van de CMD, de nationale voorschriften en de blootstellingsconcentraties vergeleken met de GBB's. Concentraties op de werkplek moeten altijd tot een minimum beperkt blijven. In de periodieke beoordeling moet de focus worden gelegd op de taken, functies en zones waar de concentraties op de werkplek de GBB's benaderen of kunnen overschrijden. Verwacht wordt dat men jaarlijks een herbeoordeling uitvoert. Indien de productieomstandigheden ingrijpend veranderen, moet men de risicobeoordeling zo nodig opnieuw bekijken of aanpassen.

4.8 Documentatie

Welke meetstrategie ook wordt toegepast, over meetcampagnes moet systematisch verslag worden uitgebracht. In deze verslagen moet men nadere bijzonderheden vermelden over de arbeids- en productieomstandigheden en, indien van toepassing, de resultaten voor groepen met gelijksoortige blootstellingsrisico's ("risicogroepen") of taken.

De betrokken belanghebbenden moeten op de hoogte worden gebracht van de resultaten van meetcampagnes en O&O / literatuuronderzoek over de substitutie van formaldehyde.

4.9 Medische controle

Overeenkomstig artikel 14 van de CMD moeten alle werknemers die actief zijn in de betrokken zones die die kunnen worden blootgesteld aan formaldehyde een medische controleondergaan.

Formaldehyde wordt snel gemetaboliseerd en hoopt zich dus niet op in het lichaam. Daarom is een klassieke biomonitoring niet geschikt voor formaldehyde. Tot op heden is echter geen alternatieve methode voorhanden. De ondertekenaars zullen dit monitoren en de sociale partners advies verstrekken over haalbare concepten voor medische controle.

5. Regels inzake geschillenbeslechting

Indien tijdens de uitvoering een betwisting of meningsverschil ontstaat, proberen de

ondertekenaars tot een vergelijk te komen dat in overeenstemming is met dit akkoord en dat voldoet aan de nationale gebruiken en regels inzake geschillenbeslechting. Indien geen nationale oplossing wordt gevonden, kunnen de ondertekenaars op Europees niveau worden geraadpleegd.

6. Tijdschema en rapportage

6.1 Algemeen

De leden van de European Panel Federation (EPF) en van de Europese Federatie van bouwvakkers en houtbewerkers (EFBWW) die dit akkoord uitvoeren in het kader van de Europese sociale dialoog in de houtsector worden aangemoedigd de projectleider feedback te geven over hun ervaring. Hierbij dienen de volgende minimumeisen in acht te worden genomen:

- rapportage over de toegepaste risicobeoordelingsprocedures;
- beschrijving van de productie en indeling van werkplekken op basis van het zonemodel;
- meetwaarden tot staving van de zone-indeling van elke productieruimte (gemiddelde, maximumwaarde en aantal testresultaten);
- aantal werknemers die een opleiding hebben gevolgd en die deelnemen aan de uitvoering van de leidraad voor actie, en de van hen ontvangen feedback.

6.2 EPF-leden die onderworpen zijn aan het vrijwillig akkoord

Alle bedrijven die lid zijn van de EPF en die onder het autonome akkoord vallen, moeten deze leidraad voor actie uitvoeren in al hun productievestigingen voor plaatmaterialen in de EU. Zij moeten rechtstreeks of via de nationale lidvereniging(en) waarbij zij aangesloten zijn verslag uitbrengen aan de EPF:

- indeling van de werkplekken volgens het zonemodel voor alle in de EU gevestigde productie-installaties van houtplaten;
- meetwaarden tot staving van de zone-indeling van elke productieruimte (gemiddelde, maximumwaarde en aantal testresultaten);
- gemiddelde resultaten per ploegendienst volgens de tabel in punt 2.4;
- aantal werknemers die een opleiding hebben gevolgd en die deelnemen aan de uitvoering van de leidraad voor actie;
- naam van de bedrijfscontactpersoon die bevoegd is om vragen te beantwoorden.

Tijdschema volgens het aan ANSES voorgestelde vrijwillige akkoord van de EPF betreffende bindende GBB's:

- 2017-2018: uitwerking van de Europese leidraad voor actie betreffende formaldehyde en voorbereiding van de uitvoering (jaar 0) .
- 2018 : voltooiing en goedkeuring van de Europese leidraad voor actie, bekendmaking aan alle lidverenigingen en gelieerde ondernemingen en organisatie van een Europese opleidingsworkshop.
- 2019: zone-indeling door lidbedrijven en begin van rapportage aan de EPF:
  - zone-indeling voor elke productievestiging en aantal geïnformeerde werknemers na afloop van het tweede kwartaal;
  - meetwaarden tot staving van de zone-indeling en het aantal opgeleide werknemers.
- 2020: alle bedrijven brengen integraal verslag uit aan de EPF met de focus op:
  - Aantal productievestigingen die de leidraad voor actie toepassen.
  - Aantal werknemers die deelnemen aan de uitvoering ervan.
  - Gemiddelde resultaten per ploegendienst volgens de tabel in punt 2.4.
  - In voorkomend geval aangepaste zone-indeling.

- 2021: de EPF start met het aanleggen van een register om de uitvoering van de leidraad voor actie bij te houden.

7. Tenuitvoerlegging

Dit autonome akkoord wordt gesloten voor een periode van drie jaar en kan bij beslissing van de ondertekenaars worden verlengd.

Indien vereist op grond van nationale voorschriften en overeenkomstig algemeen aanvaarde industriële gebruiken, is het akkoord uitsluitend geldig op nationaal niveau indien dit werd ondertekend op Europees niveau en in het desbetreffende land.

Ondertekend op 29 november 2018 in Lissabon door:

Justin Daerden
Voorzitter permanent houtcomité
EFBWW

Kris Wijnendaele
Bestuurslid en technisch directeur
EPF

DEFINITIEF ONTWERP

Vrijwillige verbintenis van de European Panel Federation (EPF) tot bescherming van de gezondheid van de werknemers door correct hanteren en juist gebruik van formaldehyde

Aansluitend op de publicatie door het SCOEL van de aanbeveling 2016 betreffende een grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling (GBB) voor formaldehyde en gegeven het feit dat deze stof opnieuw werd ingedeeld, doen de leden van European Panel Federation aisbl (EPF) het nodige om te bewerkstelligen dat deze GBB in al hun productievestigingen wordt nageleefd met het doel al hun werknemers in Europa beter te beschermen als essentiële stap in de uitvoering van de richtlijn betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (CMD).

Artikel 1 –

Doelstellingen

Met deze verbintenis

wordt beoogd

- a) de gezondheid te beschermen van alle werknemers die actief zijn in de sector van plaatmaterialen op houtbasis en die op de werkplek aan formaldehyde worden blootgesteld. Met het oog hierop wordt alle lidbedrijven de verplichting opgelegd de grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling (GBB) na te leven van 0,3 ppm (tijdgewogen gemiddelde)/0,6 ppm (grenswaarde voor kortstondige blootstelling), zoals aanbevolen door het Wetenschappelijk Comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan chemische agentia (SCOEL) en goedgekeurd door het Raadgevend Comité voor veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats (ACSH) van de EU;
- b) de periode te overbruggen totdat op Europees niveau in een herziening van de CMD een bindende GBB wordt vastgesteld die gebaseerd is op de voorstellen van het SCOEL;
- c) de naleving in het bedrijfsleven te waarborgen alsof de herziening van de CMD al een feit zou zijn.

Artikel 2 – Toepassingsgebied

Deze verbintenis handelt over de veilige hantering van formaldehyde in alle productievestigingen van de Europese bedrijven die lid zijn van de EPF.

Artikel 3 – Concept en acties **

Vanwege de verscheidenheid aan wijzen van blootstelling in persruimten en gelet op eerder opgedane ervaringen met risicobeoordelingen in de houtmaterialensector is het wenselijk een aanpak op maat te volgen. Deze kreeg

een eerste vorm met de Goede Praktijken* die werden opgesteld in het kader van de Europese sociale dialoog in de houtsector, en werd nader uitgewerkt in het desbetreffende akkoord tussen de werkgevers en de vakbonden in Duitsland**.

Op het vervaardigingsproces van plaatmaterialen wordt voornamelijk toezicht uitgeoefend via controlekamers met klimaatregeling. Niettemin zijn er daarnaast, met name in ruimten waar formaldehyde vrijkomt, ook controles ter plaatse nodig (bv. met het oog op reiniging, onderhoud of kwaliteitscontroles). Het hoofddoel van dit concept is het beschermen van de gezondheid van alle werknemers die deze en alle andere werkzaamheden uitvoeren.

Wanneer men dit concept in de praktijk brengt door de via persoonlijke en stationaire metingen verworven kennis te benutten, zijn alle werknemers en uiteraard ook externe arbeidskrachten en bezoekers te allen tijde op de hoogte van de concentraties van formaldehyde in de pershal en kunnen op elk ogenblik geschikte beschermings- en evacuatiemaatregelen worden genomen wanneer zij de geur van formaldehyde waarnemen of zich gewoon onwel voelen. Bovendien weten de werknemers die uitzonderlijke onderhouds- of andere werkzaamheden moeten uitvoeren zo precies wanneer zij uit voorzorg persoonlijke beschermingsmiddelen moeten dragen.

Alle leden wordt de verplichting opgelegd hun productievestigingen met visuele waarschuwings- en veiligheidsvoorzieningen uit te rusten en regelmatig opleidingen voor hun werknemers te organiseren om te zorgen voor een goed begrip van het managementsysteem.

Om de indeling in diverse zones te controleren, moet men periodiek metingen uitvoeren.

Deze metingen worden uitgevoerd overeenkomstig de Europese norm EN 689. Ze worden minstens op jaarbasis uitgevoerd of vaker indien de productieomstandigheden ingrijpend veranderen (bv. lijmstoffen, producten).

Bedrijven die gevestigd zijn in landen of regio's waar de door het SCOEL aanbevolen grenswaarden of de bovengenoemde minimale meetfrequentie al worden toegepast, dienen deze verbintenis na te komen door verslag uit te brengen aan de EPF Monitoring Task Force om aan te tonen dat zij aan de gestelde eisen voldoen.

Artikel 4 – Monitoring

a) Op elke locatie waar plaatmaterialen op houtbasis worden vervaardigd wordt een regeling ingevoerd om de naleving van artikel 3 en van de Goede Praktijken* op te volgen. Daartoe stelt de werkgever voor elke locatie een werknemer (bv. de ploegleider) aan die ermee wordt belast de toepassing van het concept op te volgen.

Deze werknemer brengt verslag uit aan de daartoe aangewezen persoon.

b) Overeenkomstig artikel 7 van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk wijst de werkgever een of meer werknemers aan om het toepassen of niet-toepassen van het concept op te volgen.

Artikel 5 – Rapportage

De nationale lidverenigingen brengen de EPF in Brussel jaarlijks verslag uit over de naleving van de verbintenis door al hun lidbedrijven. Lidbedrijven in landen die geen nationale lidvereniging hebben of die direct bij de EPF aangesloten zijn, bezorgen hun jaarlijks nalevingsverslag direct aan de EPF.

Artikel 6 – Sancties

- a) De EPF richt een Monitoring Task Force op die wordt belast met het afhandelen van alle verzoeken om rapportage van de bevoegde toezichthouders (Europese Commissie en/of nationale instanties) over de toepassing van de verbintenis en de daarmee samenhangende naleving van de bindende GBB.
- b) EPF-leden die de verplichtingen uit hoofde van deze verbintenis niet nakomen worden daarop gewezen en kunnen desgevraagd aan de toezichthoudende autoriteiten worden gemeld. Indien deze leden hun verplichting bij herhaling niet nakomen en geen gevolg geven aan aanmaningen, worden zij gemeld aan de raad van bestuur en kunnen zij sancties opgelegd krijgen.* (De raad van bestuur bepaalt welke sancties worden opgelegd)

Artikel 7 – Samenwerking met vakbonden

Het is de bedoeling dat de verbintenis wordt toegepast in nauwe samenwerking met de vakbonden, inzonderheid de Europese Federatie van bouwvakkers en houtbewerkers (EFBWW). Daartoe zal een voorstel worden geformuleerd in het kader van het project met de sociale partners (tot uitvoering van het programma voor de Europese sociale dialoog). Dit project wordt gefinancierd door de Europese Commissie en gaat van start in maart 2017. Een van de belangrijkste doelstellingen van dit project is de hervatting van de Europese sociale dialoog in het kader van het project REF Wood (vermindering van de blootstelling aan formaldehyde in de houtbewerkingsector)*, waarvoor Goede Praktijken* werden uitgewerkt. Dit project voorziet in de analyse van de uitvoering daarvan. Verder zal worden voorgesteld meer duidelijkheid te brengen in de wijze waarop men het in artikel 3 uiteengezette concept in de praktijk moet brengen.

Indien het niet mogelijk blijkt uit hoofde van deze verbintenis te voorzien in een samenwerking in het kader van de huidige Europese sociale dialoog in de houtsector (waarvan de EPF niet als projectleider optreedt, maar slechts een van de drie partners is), wordt ernaar gestreefd op onafhankelijke basis samen te werken met de vakbonden.

Artikel 8 – Tenuitvoerlegging van de verbintenis

- a) 2017: inventarisatie van alle elementen van het concept overeenkomstig artikel 3, verduidelijking van de nodige uitvoeringsstappen en begin van de opleidingsactiviteiten.
- b) 2018: begin van de uitvoering, ingaan van bindende gevolgen.
- c) 2019: begin van rapportage aan de EPF over de resultaten van de uitvoeringsacties en metingen van GBB's met het doel verslag uit te brengen over de naleving.

- * Definitieve bekendmaking van het project REF Wood in het kader van de Europese sociale dialoog tot vermindering van de blootstelling aan formaldehyde in de houtbewerkingsector

- ** In Duitsland geldt al een GBB van 0,3/0,6 ppm. Met het oog op de uitvoering hebben de werkgevers en vakbonden met het in artikel 3 geïllustreerde concept ingestemd en gezamenlijk een desbetreffend akkoord ondertekend ("Handlungsleitfaden").